

Festival mlade literature Urška

THE SLOVENE LITERARY FESTIVAL FOR YOUNG AUTHORS URŠKA

FESTIVAL MLADE LITERATURE URŠKA 2025

POROČILO – za regijsko srečanje za mlade literate Primorske

(Koper, galerijski prostor JSKD Koper - sobota, 22. marca 2025; strokovno spremljanje: mag. Ana Porenta)
Organizacija: JSKD OI Koper (dr. Mateja Palčič)

BESEDILA SO TEMATSKO ZASIDRANA V ČAS, KI GA MLADI ŽIVIJO ZDAJ

Svetovni dan poezije se je podaljšal v sobotno dopoldne. Med delavnico in pogovorom s petimi avtoricami smo v prostorih JSKD Koper poleg analize prispelih del ustvarjale tudi na temo razstavljenih fotografij v tamkajšnjih prostorih. Na javnem branju so avtorice prebrale izbor iz svojih poslanih del, za zaključek pa tudi popolnoma sveže, zanimive kratkice, ki so jih ustvarile na delavnici. Vzdušje je bilo tako na delavnici kot na prireditvi prijetno, sodelovalno, sproščeno - imele smo se imenitno. Tudi po zaslugi organizatork in kitaristke, ki je nastopila na prireditvi.

Na letošnji natečaj se je prijavilo deset literatov (pretežno avtoric), osem šifer pošilja poezijo, dve prozo. Mladi s tega konca Slovenije so ustvarjalni, ozaveščeni, veliko berejo, povezujejo se tudi čezmejno in kljub svojim zahtevnim študijskim / delovnim obveznostim najdejo čas za pisanje in pogovor o besedilih drugih avtorjev_ic, pri katerih izkazujejo empatijo in pozitivno kritičnost.

Prispela besedila so me navdušila s svojo raznolikostjo in vsebino, pa tudi z izvedbo in svežino. Tematsko so zasidrana v čas, ki ga mladi živijo zdaj, še posebej se to odraža v poeziji, ki je miselno gibka, pogosto prepletena z različnimi referencami iz kulture in aktualnega življenja, s posrečeno metaforiko in uporabo tudi drugih pesniških sredstev (npr. aliteracij, poosebitev, popredmetenj). Mlade zanimajo odnosi, tako družinski, iz katerih izhajajo ali se želijo od njih odlepiti, kot ljubezenski in prijateljski. Pogosto naletimo na osamljenost in nezmožnost bližine zaradi zahtev (kapitalistične) družbe in novodobnih medijev. V svojih literarnih prispevkih raziskujejo notranje in zunanje vzgibe za nelagodje, pogosto le-to zgradijo tudi z atmosfero (zvočnostjo, elementi iz okolja, simboliko). Taka poezija zleze pod kožo, v njej se počutimo domače in na nek način prek nje tudi osvobojeno lastnih svetov, strahov in meja. Zanimiva sta tudi poslana prozna prispevka, od katerih se eden dogaja lahko prav tukaj in zdaj tik za mejo in raziskuje zmožnost empatičnega sobivanja različnih generacij in drugi, ki se seli v fantazijski svet, v katerem se odvijajo napete dogodivščine v boju med raznolikimi bitji.

Pisanje se mi je po branju prispevkov mladih avtorjev/_ic s Primorske znova zazdelo ena od mogočih pomiritev, razelektritev in ponastavitev v tem divjem svetu.

Nominacija za državno srečanje Urška 2025:

šifra: **KozmičnaBleščica**

Bivanjska poezija, ki detajlno in natančno opazuje tako prvoosebni pesniški subjekt, svoje telo kot tudi okolje in dogajanje v njem. Tvorka sopostavlja realno in miselno, čutno in čustveno, v pesmih posrečeno (kot citati ali opazke) odzvanja prebrano, videno, slišano in se prepleta z lastnimi premišljevanji, npr. »Postala sem / Van Goghova slika, / samo še abstraktna podoba, / metafora /

za manjkajoči ud pomena«. V pesmih pogosto prehaja iz konkretnega v metafizično ali metaforično, da pesmi delujejo večplastno. Bogat notranji svet pa ni nujno dopolnjen s komunikacijo, zaznati je strah pred nerazumevanjem (npr. pesem o kalku), nezmožnostjo bližine in dialoga - zdi se celo, da so pesmi namišljeni pogovori z drugim in da je resnična bližina le želja. Da se ne bi popolnoma izgubila, osamila, se »nauči kvačkati, da obvisi na svoji vrivici« in tudi, če ne počne ničesar, spozna: »JAZ / sem gravitacija, / ker saj nekaj počnem, / če puščam / destruktiji prostor«. Govorka posrečeno uporablja različne jezikovne lege, posebno skrb posveča tudi koncem pesmi, ki pogosto odprejo v bralcu nova vprašanja in terjajo njegove lastne odzive.

Šifra: **PralniStrojAlgoritmov**

Eksistencialna poezija, ki svoje preizpraševanje o identiteti ubeseduje skozi utrinke iz resničnega življenja, iz odnosov v družini in v sorodstvu, preplete jih s prizori, trendi, pritiski iz virtualnosti – v pesmih uprizarja življenje dandanašnjega človeka, zbombardiranega z reklamami, lepotnimi, prehranskimi, psihološkimi in na sploh vsakršnimi standardi za vsakršno početje, tudi najbolj intimno. To počne zelo uspešno, saj ne žuga ali se pritožuje, le pokaže vse odtenke življenja in samo-iskanja, razpetega med lastnim čutenjem in pričakovanjem okolja, ki trči v druženo (ne)sprejemljivo že v okviru doma. Nekatere pesmi zato delujejo kot tornado. V iskanju lastnega mesta v svetu se, denimo, subjektka zave, »da sem le osebni podatki / na katerih se algoritem pase / pa potem serje kockast drek v obliki targetiranih reklam«. Dodatne sloje k interpretaciji pesmi dodaja tudi s smiselno uporabo različnih pisav - navadne in ležeče – slednjo včasih uporabi kot eho tega, kar je slišala, kot zapis dialoga med osebami, naslednjič kot notranji komentar na to, kar se v polju pesmi dogaja. Poezija, ki s svojo iskrenostjo in nabojem seže globoko in tudi pretrese.

Šifra: **vinaigretska omaka**

Poezija raziskuje detajle neposrednega okolja ali subjektke notranjosti z ekonomično, premišljeno uporabo besed. Pesmi pogosto vsebujejo nasprotja, npr. »nimam / tankih igel / za tvoje rane« – »imam / utrujene / prazne roke«, ki se zdijo kot krajišča nečesa obširnejšega, a kljub temu ne dajejo le slike o skrajnostih, ampak tudi tistega, kar je vmes. Tako v pesmi *moji prsti*, svojevrstni hvalnici, pravzaprav slavi življenje. Prsti se od pričakovanega (dotikanja, umazanije) razbohotijo na celotno delovanje telesa, na katerega so pripeti. Zanimiva so tudi sopostavljanja, npr. »udirajo v domačo zemljo / v nožnico« - zazdi se, kot bi se polji ženske rodovitnosti in zemljine dopolnili v planetarno razsežnost. Prsti kot del telesnega sledijo tudi miselnemu, saj so lahko zaščitniški ali samovoljni, npr.: »so izzvali bruhanje«, ali vzpostavljajo komunikacijo, ko »se vijejo okrog drugih teles«. Pesniška subjektka se osredotoča na detajle, ki pa imajo v teh pesmih moč pojmovne razširitve na univerzalno.

Šifra: **Zuri**

Fantazijski roman je zvrst, ki ima dandanes vse več bralk in pisateljic, tudi pri nas. Pričujoči odlomek iz fantazijskega romana se odvija v skrivnostnem drugem / vzporednem svetu (med našim in tistim se da prehajati). Takoj zaznamo, da gre za svet, ki korenini v izročilu slovanskih prostorov, to se odraža že na ravni imen, denimo osrednje junakinje Morane Desenik, ki priključuje slovansko boginjo smrti in pa Veroniko, ki so jo obtoževali čarovništva v času celjskih grofov. Potem je tu še kraška vasica z oljčnikom, kamor se je v tostranstvo zatekla Morana, a bo morala nazaj v svoj svet, da razreši težave in zaplete, ki so se zgodili tam. V poslanem odlomku spoznamo osnovne zakonitosti sveta, ki ga naseljuje devet pravljčnih ras, med njimi so demoni, vampirji, sirene ... ter čarobne moči (ki ne delujejo v obeh svetovih) in pogledamo v magično knjigo – grimorij ter v čas, ko se mora glavna junakinja čez mejo vrniti v svoj svet. Zgodba je napeta in privlačna, obeta nevarne dogodivščine, borbe med dobrim in zlim, med poslušnim in pametnim, med pravičnim in preračunljivim ...

Mag. Ana Porenta, strokovno spremljanje regijskega srečanja

Sodelovale_i so: **Ester Gomisel, Hana Hvala, Sarah Marras, Mojca Petaros, Rok Pogelšek, Maruška Slavec, Sara Vidmar, Lara Višnjevec, Hana Vuga in Ajda Zupan.**